

31 AUGUSTI 2016

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Er referens: Dnr: N2016/02666/ITP

Yttrande över betänkande: "Som ett brev på posten. Postbefordran och pristak i ett digitaliserat samhälle" SOU 2016:27

BAKGRUND OCH SAMMANFATTNING

En väl fungerande och likvärdig postservice över hela landet är en viktig förutsättning för jobb, tillväxt och en god statlig service. Även om betydelsen av traditionella brevfräsändelser har minskat är de fortfarande viktiga för exempelvis snabb distribution av läkemedel, viss myndighets- och affärspost och känslig information som inte lämpar sig att skicka digitalt. Traditionella brevfräsändelser har även en större betydelse för äldre personer samt personer som bor på ställen med bristande bredbandstäckning.

Fackförbundet ST anser att det är viktigt att behålla dagens krav på övernattbefordran av inrikes brev och avstyrker därför utredningens förslag till förändrat kvalitetskrav. Vi anser också att den förändring av prisregleringen för fräsändelser av enstaka brev inte är tillräcklig för att ge Postnord möjlighet att bära kostnaderna för en välfungerande samhällsomfattande postservice. Istället för ett pristak som utgår från en av regeringen bestämd kostnadsbas, förändringar i konsumentprisindex samt Post- och telestyrelsens bedömning av volymförändringen i brevtjänsten förespråkar vi en reglering liknande den som finns för vissa teletjänster där operatörerna är ålagda att använda en kostnadsbaserad prissättning.

FÖRSLAG OCH BEDÖMNINGAR GÄLLANDE KRAV PÅ POSTBEFORDRAN (8.2)

Fackförbundet ST anser att det är viktigt att behålla dagens krav på övernattbefordran av inrikes brev och avstyrker därför utredningens förslag till förändrat kvalitetskrav. Utredningen tenderar att förminska betydelsen av de tillfällen då övernattbefordran ses som nödvändig och har i sin marknadsundersökning bundit samman önskemål om behållen övernattbefordran med överdrivna portohöjningar samtidigt som ett förändrat kvalitetskrav knutits till att portot behålls på dagens nivå. Detta trots att utredningen rimligtvis borde veta att de kraftiga portohöjningar som förespeglas i

undersökningen inte kommer krävas för en fortsatt övernatt befordran. Likaså kommer portot inte att vara oförändrat ifall kvalitetskravet för brevfräsändelser ändras.

Som utredningen visar så är brevfräsändelser fortfarande viktiga för framförallt äldre personer och personer som bor på landsbygd med bristande bredbandstäckning. Att hänvisa till digitala tjänster som ersättning för fräsämrad postservice är i dessa fall knappast ett alternativ. Övernattbefordran är också viktig inom sjukvården där viss information inte kan sändas på ett säkert sätt digitalt och där patienter kan behöva få läkemedel som inte finns på det egna apoteket. Även vissa företag och myndigheter förlitar sig på övernattbefordran för att förkorta handläggningstider. I vissa fall är svarstider, uppsägningstider och liknande reglerade i avtal eller andra bestämmelser vilka kan behöva ändras om tiden för brevbefordran förlängs.

Utredningen saknar en djupare konsekvensanalys av vilken betydelse ett ändrat kvalitetskrav får när handläggningstider förlängs, avtal måste skrivas om, vården står utan snabba och tillförlitliga kommunikationskanaler för känslig information och patienter måste vänta på sin medicin. Vad skulle det exempelvis kosta att bygga digitala lösningar för säker kommunikation för all den information som idag skickas med brev för att e-post inte är ett tillräckligt säkert alternativ och när kan det rimligtvis förväntas att sådana lösningar är i drift?

Även om Postnord indikerat till utredningen att ett ändrat kvalitetskrav inte förväntas leda till några snabba omedelbara förändringar innebär de förändringar som aviserats att Sverige delas i två delar och att de som bor i den norra regionen och i mer glesbefolkade områden i många fall får vänta längre på sin post än de som bor i söder och i storstäder. Detta är en utveckling som ytterligare försvårar för människor och företag att bo och verka utanför de större städerna och i norra Sverige. Det är inte rimligt att staten, samtidigt som mycket kraft och resurser läggs på att skapa förutsättningar för att hela Sverige ska leva, så kraftigt fräsämrar möjligheterna till den snabba och säkra kommunikationen som brevfräsändelser är idag.

FÖRSLAG OCH BEDÖMNINGAR GÄLLANDE PRISTAK (8.3)

Fackförbundet ST anser att den förändring av prisregleringen för fräsändelser av enstaka brev som utredningen föreslår inte är tillräcklig för att ge Postnord möjlighet att bära kostnaderna för en välfungerande samhällsomfattande postservice. Postnord måste kunna verka på marknaden med samma villkor som dess konkurrenter. Till skillnad från sina konkurrenter har Postnord ett samhällsuppdrag med ansvar för en rikstäckande postservice, samtidigt kan bolaget inte prissätta sina produkter efter de kostnader som är förbundna med distributionsnätet för den samhällsomfattande postservicen. Konkurrenterna är många gånger större internationella aktörer som plockar russin ur kakan men förlitar sig till att Postnord täcker upp med sina prisreglerade produkter där det inte är lönsamt för dem att erbjuda egna tjänster. Konsekvensen av detta är att anställda inom Postnord får betala priset med otrygga anställningar, ständigt återkommande omorganisationer och effektiviseringar vartefter brevvolymerne faller och intäkterna minskar stort.

I stället för ett pristak som utgår från en av regeringen bestämd kostnadsbas, förändringar i konsumentprisindex samt Post- och telestyrelsens bedömning av volymförändringen i brevtjänsten förespråkar vi en reglering liknande den som finns för vissa teletjänster där operatörerna är ålagda att använda en kostnadsbaserad prissättning. I stället för att beräkna vilken kostnadsbas regeringen bör fastställa samt sedan löpande bedöma volymförändringarna bör Post- och telestyrelsen tillsammans med Postnord därför ta fram en modell för kostnadsredovisning exempelvis enligt den så kallade LRIC-metoden (Long Run Incremental Cost) som även används inom telekomområdet.

Kostnadsredovisningen bör sedan ligga till grund för priset för enstaka brevfräsändelser upp till 250

gram och Post- och telestyrelsen bör ha möjlighet att utöva tillsyn över prissättningen för att motverka riskerna för korssubventionering.

Britta Lejon

FÖRBUNDORDFÖRANDE

Magnus Kolsjö

UTREDARE